

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/84/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8310211009
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8310211009.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

17Co/84/2022

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Eduarda Valenčina a JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD., v spore žalobcu CHEMES, a.s. Humenné, so sídlom v Humennom, Chemlonská 1, IČO: 31 695 426, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bröstl & Čentík s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 50 560 011, proti žalovanej A. B. C., bývajúcej v D., B. E. XX, zastúpenej JUDr. Jánom Havlátom, Advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom v Bratislave, Rudnayovo námestie č. 1, o ochranu dobrej povesti právnickej osoby, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 5C/183/2010-571 zo dňa 15.11.2016 takto

rozhodol:

17Co/84/2022

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov dovolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č.k. 5C/183/2010-571 prvoinštančný súd žalobu žalobcu na ochranu dobrej povesti právnickej osoby zamietol. Priznal žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Prvoinštančný súd v poradí prvým rozsudkom č.k. 5C/184/2010-382 zo dňa 25.6.2013 žalobu zamietol; tento rozsudok bol po podaní odvolania uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/163/2013-449 zo dňa 22.10.2013 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. V poradí druhým rozsudkom č.k. 5C/183/2010-466 zo dňa 8.4.2014 prvoinštančný súd žalobu zamietol; po podaní odvolania bol prvoinštančný rozsudok uznesením odvolacieho súdu č.k. 17Co/113/2014-512 zo dňa 13.1.2015 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie prvoinštančnému súdu.

4. Následne prvoinštančný súd vydal rozsudok č.k. 5C/183/2010-571 zo dňa 15.11.2016, kde žalobu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu. Po podaní odvolania žalobcom

odvolací súd Rozsudkom č.k. 17Co/13/2017-609 zo dňa 13.2.2018 prvoinštančný rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Odvolací rozsudok bol napadnutý dovolaním žalovanej. Uznesením č.k. 1Cdo/144/2018-657 zo dňa 25.9.2018 dovolací súd odložil vykonateľnosť odvolacieho rozsudku sp. zn. 17Co/13/2017 zo dňa 13.2.2018 a následne uznesením č.k. 1Cdo/144/2018-659 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Odvolací súd vo veci nariadil odvolacie pojednávanie a dňa 29.9.2020 vyhlásil rozsudok č.k. 17Co/56/2019-707, ktorým prvoinštančný rozsudok č.k. 5C/183/2010-571 zo dňa 15.11.2016 potvrdil. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania.

6. Po podaní dovolania žalobcom dovolací súd uznesením č.k. 1Cdo/215/2021-747 zo dňa 26.10.2022 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/56/2019 zo dňa 29.9.2020 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolací súd opätovne poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie (1Cdo 144/2018) s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu znovu neobsahuje vysvetlenie postupov, ktoré ho viedli k rozhodnutiu. Odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia zjavne nedáva jasné a vysvetľujúce odpovede na zásadné otázky, v niektorých častiach je nejednoznačné, nezrozumiteľné, nekonzistentné a protichodné. V uznesení dovolací súd bližšie uvedené nedostatky konkretizoval (v bodoch č. 28 až 32).

7. Odvolací súd sa podrobne zaoberal dôvodmi, pre ktoré bolo jeho pôvodné rozhodnutie zrušené a podľa § 455 CSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu k veci udáva:

8. Opätovne odvolací súd sa zaoberal rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 5C/183/2010-571 zo dňa 15.11.2016, proti ktorému podal odvolanie žalobca. Týmto rozsudkom žaloba žalobcu bola zamietnutá a žalovanej bola priznaná náhrada trov konania.

Predmetom konania bola žaloba, v ktorej sa žalobca domáhal ochrany dobrej povesti právnickej osoby z dôvodu, že žalovaná na Mestskom zastupiteľstve v Humennom dňa 23.6.2010 uviedla na adresu žalobcu nepravdivé skutkové tvrdenia, a to:

- Navrhovateľ požiadal príslušný úrad práce o príspevok pre 470 zamestnancov, ktorí by mali pracovať 2 mesiace v režime na 65 %,
- O príspevok bolo požiadané pre všetkých zamestnancov navrhovateľa,
- U všetkých zamestnancov navrhovateľa hrozí riziko výpovede,
- Navrhovateľ nahlásil príslušnému úradu práce, že prepustí 470 zamestnancov, ak štát nezaplatí príspevok, o ktorý navrhovateľ žiada,
- Navrhovateľ má v úmysle prepustiť 470 svojich zamestnancov.

Žalobca ďalej tvrdil, že na mestskom zastupiteľstve dňa 23.6.2010 žalobkyňa predniesla hodnotiaci úsudok, ktorý má nepravdivý a subjektívny charakter, a to: „Podnikatelia v Parku Chemes sú nespokojní, lebo išla dole električka a oni majú vyššie teplo a majú vyšší chlad. A rozmyšľajú o tom, ako aj Tytex, že odsťahuje svoje veci, aby F. sa odsťahoval do parku Myslina a Tytex sa celý presťahuje do Gutmanova, pretože nemajú najlepšie podmienky na podnikanie..., keďže išla dole elektrina. Viem, že majú vysoký chlad a teplo. Čiže podmienky v tomto parku nie sú ideálne na príjem investorov“.

Žalobca v žalobe tvrdil, že skutkové tvrdenia sú nepravdivé, pretože v čase zverejnenia nepravdivých informácií bol z uvedeného dôvodu poberaný príspevok z úradu práce na 138 zamestnancov žalobcu v režime 60 %, ktorý režim bol v minulosti využívaný aj zo strany niektorých iných veľkých spoločností pôsobiacich v priemyselnom parku Chemes. V žiadnom prípade však nešlo o 470 zamestnancov pracujúcich v tomto režime a spoločnosť Chemes, a.s. Humenné nikdy neuvažovala o prepúšťaní 470 zamestnancov.

Ďalej žalovaná v hodnotiacom úsudku uviedla subjektívne a nepravdivé hodnotenia. Hodnotila podmienky v priemyselnom parku ako nedostatočné a nie ideálne na príjem investorov, čo spôsobilo a je spôsobilé odradiť potencionálnych investorov, ale aj existujúcich zmluvných partnerov žalobcu od pôsobenia v priemyselnom parku Chemes. Žalovaná podľa žalobcu sa mala dopustiť zásahu do práva na dobrú povesť právnickej osoby podľa § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka.

Žalobca žiadal, aby bola žalovaná zaviazaná na úhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 200.000 eur. V priebehu konania žalobca zobral žalobu čiastočne späť čo do sumy 195.000 eur a žiadal priznať nemajetkovú ujmu v rozsahu 5.000 eur. Prvoinštančný súd v rozsahu späťvzatia konanie zastavil.

V priebehu konania žalobca rozšíril uplatnený nárok tak, že žiadal, aby bola uložená žalovanej povinnosť zabezpečiť na jej náklady uverejnenie ospravedlnenia v miestnom periodiku s názvom Humenský korzár.

Pre prípad, že svoju povinnosť v stanovenej lehote nesplní, bola povinná strieť uverejnenie tohto ospravedlnenia.

Okrem toho žalobca žiadal, aby žalovanej bola uložená povinnosť sa ospravedlniť na najbližšom mestskom zastupiteľstve.

Prvoinštančný súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že výroky žalovanej je možné rozdeliť na dve časti. Výroky:

I. - Žalobca požiadal príslušný úrad práce o príspevok pre 470 zamestnancov, ktorí by mali pracovať 2 mesiace v režime na 65 %,

- O príspevok bolo požiadané pre všetkých zamestnancov žalobcu,

- U všetkých zamestnancov navrhovateľa hrozí riziko výpovede,

- Žalobca nahlásil príslušnému úradu práce, že prepustí 470 zamestnancov, ak štát nezaplatí príspevok, o ktorý žalobca žiada,

- Žalobca má v úmysle prepustiť 470 svojich zamestnancov,

ktoré sa týkajú otázky zamestnanosti, počtu zamestnancov a poskytnuté príspevky. Tieto výroky žalovaná predniesla ako poslankyňa Mestského zastupiteľstva Humenné na zasadnutí mestského zastupiteľstva pri prerokovaní riadne schváleného programu. Nešlo o verejný prejav, išlo o prejav úzkemu okruhu osôb s možnosťou zverejnenia televíziou. Žalovaná si mala byť vedomá toho, že sa stanú vecou verejného záujmu a že môže dôjsť k poškodeniu dobrého mena, ak uvedie nepravdivé informácie. Išlo o vyjadrenie žalovanej v rámci plnenia úloh a plnenia mandátu poslankyne, na čo mala právo, ako aj povinnosť, pretože bola členkou rôznych inštitúcií a výborov.

Žalovaná získala informácie týkajúce sa poskytnutého príspevku priamo z úradu práce, aktívne sa zaujímala o otázku zamestnanosti v okrese Humenné svojou prácou v komisiách na úrade práce.

Žalovaná ako verejne činná osoba, ako poslankyňa mestského zastupiteľstva, mala právo na vyjadrenie svojho názoru, ako aj povinnosť upozorniť na možné dôsledky v politike zamestnanosti mesta. Bola povinná si však fakty overiť aj v prípade použitia štatistických údajov. Pokiaľ nepoznala presné údaje, mala použiť výraz označujúci približný počet zamestnancov. Použila presnú cifru bez overenia jej opodstatnenosti, pričom rozdiel medzi počtom zamestnancov žalobcu ohrozených prepúšťaním a žalovanou zverejneným počtom je značný. Uvedené môže byť považované za nepresnosť, môže byť pochopené ako bulvárna správa s negatívnym dopadom na dobré meno žalobcu, ale aj ako údaj burcujúci členov mestského zastupiteľstva k riešeniu problémov zamestnanosti.

Prvoinštančný súd považoval výroky prednesené s cieľom riešenia problematiky zamestnanosti v meste, vystúpenie žalovanej sa netýkalo iba žalobcu, ale aj ďalšieho subjektu na území Mesta Humenné, a to Nemocnice Humenné. Prvoinštančný súd posudzoval tieto výroky ako hodnotiace úsudky. Žalovaná na ich zverejnenie mala právo, pretože ich predniesla v súvislosti s plnením úloh poslancu na základe ňou zistených skutočností. Presnosť údajov žalovaná nepoprela. Bolo zistené, že vo výroku boli použité nepresné čísla o prípadnom prepúšťaní zamestnancov žalobcu. Tento hodnotiaci úsudok však prvoinštančný súd považoval za oprávnený, a spĺňajúci kritériá vecného, konkrétneho a primeraného úsudku.

Žalovaná vystupovala aj ako poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky, poslankyňa samosprávneho kraja a poslankyňa mestského zastupiteľstva a žalobca je subjektom pôsobiacim v citlivej energetickej oblasti. Formou a obsahom bol prejav primeraný, nevybočoval z medzí nutných na dosiahnutie sledovaného cieľa, a to zlepšenie zamestnanosti v meste. Tieto hodnotiace úsudky neboli príčinou poškodenia dobrej povesti žalobcu, neboli natoľko závažným aktom, aby spôsobili poškodenie dobrého mena žalobcu. Vzhľadom k miestu, času prednesu a k účelu výroku nevybočoval zo štandardného rámca hodnotiacich úsudkov bežne prezentovaných na zasadnutiach samosprávnych krajov. V tejto časti prvoinštančný súd považoval žalobu za neopodstatnenú.

Prvoinštančný súd sa zaoberal aj výrokom, podľa ktorého:

II. - Podnikatelia v Parku Chemes sú nespokojní, lebo išla dole elektrina a oni majú vyššie teplo a majú vyšší chlad a rozmyšľajú o tom, ako aj Tytex, že odšťahuje svoje veci, aby F. sa odšťahoval do parku Myslina a Tytex sa celý presťahuje do Gutmanova, pretože nemajú lepšie podmienky na podnikanie, keďže išla dole elektrina. Viem, že majú vysoký chlad a teplo, čiže podmienky v tomto parku nie sú ideálne na príjem investorov.

Žalobca tvrdil, že ide o subjektívne nepravdivé hodnotenie, ale nezdôvodnil, v čom vidí nepravdivosť výroku žalovanej a ktoré konkrétne informácie sú nepravdivé, či ide o vyššie teplo, či o to, že išla dole elektrina, či skutočnosť, že majú vysoký chlad a teplo. Prvoinštančný súd považoval tento výrok za hodnotiaci úsudok, kde žalovaná vyjadrila svoj subjektívny názor na podnikanie v priemyselnom parku. Opäť prvoinštančný súd zhodne ako v predchádzajúcich výrokoch uviedol, že tento výrok predniesla žalovaná ako poslankyňa Mestského zastupiteľstva Humenné na zasadnutí mestského zastupiteľstva pri

perokovaní riadne schváleného programu. Presné znenie bolo uverejnené v zápisnici z tohto mestského zastupiteľstva. Nešlo o verejný prejav, ale o prejav úzkemu okruhu osôb s možnosťou zverejnenia televíziou. Žalovaná si mala byť vedomá toho, že sa stane vecou verejného záujmu a že môže dôjsť k poškodeniu dobrého mena, ak uvedie nepravdivé informácie. Žalobca nepreukázal, čo na výroku žalovanej uvedenom v tomto odseku je nepravdivé a ako také vyjadrenie žalovanej na zasadnutí mestského zastupiteľstva je spôsobilé zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby.

Na strane žalovanej nebolo preukázané, z akých skutočností vychádzala pri prednesení tohto výroku. Uviedla, že pred zasadnutím mestského zastupiteľstva mala informácie priamo od zástupcov týchto spoločností, že spoločnosť Müller potrebuje väčšie priestory, preto sa aj ona angažovala na vybudovaní priemyselného parku a taktiež mala vedomosť, že spoločnosť Tytex sa presťahuje do Gutmanova. K tejto výpovedi prvoinštančný súd od konateľa spoločnosti žalobcu zistil, že spoločnosť F. sa odsťahovala do Gutmanova a spoločnosť Tytex ostala v priemyselnom parku, kde dostala samostatnú budovu. Prvoinštančný súd vyvodil záver, že žalovaná vychádzala z pravdivých informácií.

Prvoinštančný súd aj v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú.

Preto prvoinštančný súd ako celok žalobu zamietol, pričom vychádzal z ust. § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, aplikoval čl. 26 ods. 1, 2 Ústavy SR a čl. 46 ods. 3 Ústavy SR.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Priznal žalovanej ako úspešnej strane sporu v plnom rozsahu nárok na náhradu trov konania.

9. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Namietal, že prvoinštančný súd nesprávne posúdil charakter výrokov žalovanej ako hodnotiace úsudky. Z hľadiska rozlišovania výrokov na skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky išlo jednoznačne o skutkové tvrdenia, pretože nepravdivosť týchto informácií je možné dokázať. V priebehu konania bolo preukázané viacerými dôkazmi, že vyjadrenia žalovanej sú nepravdivé. Prvoinštančný súd nezdôvodnil, aké úvahy ho viedli k záveru, že sa jedná o hodnotiace úsudky. Keďže nepravdivosť skutkového tvrdenia je overiteľná, nie je možné súhlasiť s prvoinštančným súdom, že všetky výroky žalovanej sú považované za hodnotiace úsudky.

Pokiaľ sa týka výroku, ktorý prvoinštančný súd označil ako subjektívny názor žalovanej, tak žalovaná nepreukázala, z akých skutočností vychádzala pri konštatovaní, že podmienky v priemyselnom parku žalobcu nie sú ideálne a že podnikatelia sú nespokojní. Kritika musí byť primeraná a založená na skutkovom základe.

Prvoinštančný súd nerozlišoval riadne medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami, navyše keď hodnotiaci úsudok žalovanej nespĺňa vecnosť, pravdivosť, objektivnosť a legitímne sledovaný cieľ. Prvoinštančný súd nevychádzal z dlhodobého a v judikatúre ustáleného akceptovateľného názoru na právo na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, kedy postačuje, že nepravdivé tvrdenie má difamačný charakter negatívne pôsobiaci na dobrú povest právnickej osoby. Ide o zodpovednosť objektivnú a o objektivnú spôsobilosť privodiť ujmu na dobrej povesti. Nevyžaduje sa reálne vyvolanie negatívnych následkov (vznik ujmy), ale stačí, že zásah bol objektivne spôsobilý narušiť alebo ohroziť dobrú povest právnickej osoby. Nie je povinnosťou súdu zisťovať následky, bolo by to v rozpore s abstraktnosťou a subjektívnym ponímaním kategórie dobrej povesti, bolo by to aj v rozpore s cieľom právnej úpravy ochrany dobrej povesti právnických osôb. Nie je preto nevyhnutné preukazovať, že dobrá povest skutočne poškodená bola, stačí preukázať, že je daná potencialita ujmy.

Žalovaná nepreukázala pravdivosť prednesených skutkových tvrdení a ani skutkový základ hodnotiacich úsudkov. Zo žiadneho vykonaného dôkazu nevplyvávajú tvrdené okolnosti žalovanou na mestskom zastupiteľstve.

Naopak, z výsledkov vykonaného dokazovania bolo dostatočným spôsobom preukázané, v čom spočíva objektivná spôsobilosť privodiť ujmu na dobrej povesti žalobcu, keď vo verejnosti výroky žalovanej vyvolali dojem, že žalobca končí so svojou činnosťou, krachuje, chystá prepúšťanie, budú ohrozené dodávky tepla, realizuje sa odchod investorov. Žalobca mal v tom čase zlé meno v očiach obchodných partnerov. Uvedené potvrdili svedkovia G. H., G. C., G. C. a ďalší. Svedkovia G. B. I. a F. C. E. uviedli, že výroky žalovanej neboli prednesené s úmyslom informovať o stave zamestnanosti, ale s cieľom poškodiť žalobcu. Svedčí o tom skutočnosť, že žalovaná sa na mestskom zastupiteľstve iniciatívne ujala slova, aj keď sa v zmysle schváleného programu mala riešiť úplne iná otázka, než tá, ku ktorej sa žalovaná vyjadrovala. Z vyjadrenia žalovanej bola vyvolaná reakcia a znepokojenie nielen u obchodných partnerov a zamestnancov žalobcu, ale aj v širšom okruhu ľudí s poukazom na zverejnenie informácií v celoštátnej tlači a na internetové diskusie.

Prejav žalovanej nebol prednesený len na mestskom zastupiteľstve, ale bol vysielaný aj v Humenskej televízii, vyjadrenia boli publikované v celoštátnej tlači (SME, Hospodárske noviny) a stali sa predmetom internetových diskusií.

Žalobca namietal závery prvoinštančného súdu s tým, že rozhodnutie prvoinštančného súdu nie je presvedčivé.

Žalobca ďalej v odvolaní namietal, že prvoinštančný súd nevyhodnotil dostatočne kolíziu dvoch práv, a to práva na slobodu prejavu a práva na ochranu dobrej povesti žalobcu. Žalovaná nepravdivo, neprimerane z pozície verejne známej osoby, na adresu žalobcu zasiahla do mena obchodnej spoločnosti žalobcu. Nešlo o otázku verejného záujmu. Stalo sa tak bez toho, aby žalobkyňa vyvinula úsilie overiť si zverejnené informácie. Žalovaná overovala už vyjadrené informácie až následne, o čom svedčí tá skutočnosť, že žalovaná si overovala pravdivosť zverejnených informácií na základe žiadosti zo dňa 30.6.2010, po konaní mestského zastupiteľstva a boli jej poskytnuté dňa 2.7.2010.

Preto žalobca žiadal, aby odvolací súd žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel.

10. Prvoinštančný súd doručil odvolanie žalobcu zástupcovi žalovanej dňa 23.12.2016 s výzvou na vyjadrenie sa k odvolaniu v lehote 10 dní. Žalovaná sa k odvolaniu do rozhodnutia odvolacieho súdu písomne nevyjadřila.

11. Odvolací súd v rámci kompetencií podľa § 34 CSP opätovne preskúmal rozsudok prvoinštančného súdu v zmysle zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP rešpektujúc právny názor dovolacieho súdu vyjadrený v oboch uzneseniach podľa § 455 CSP.

Odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie na doplnenie dokazovania (§ 385 ods. 1 CSP) v zmysle pokynov dovolacieho súdu (uznesenie sp. zn. 1Cdo/144/2018, bod 36).

Na odvolacom pojednávaní žalovaná sa nezúčastnila, žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nemala. Žalobca pri svojom prednese zdôraznil vyvrátiteľnú právnu domnienku dobrej povesti právnickej osoby s tým, že žalovaná opak nepreukázala. K prečítaným listinám, najmä k prepisu zápisnice z mestského zastupiteľstva, kde mali výroky žalovanej odznieť, sa nevyjadřil.

12. Z vykonaného dokazovania pred prvoinštančným súdom a z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom bolo zistené, že na Mestskom zastupiteľstve Mesta Humenné dňa 23.6.2010 skutočne odzneli výroky, ktoré predniesla žalovaná na adresu žalobcu pred samotným rokovaním mestského zastupiteľstva. V tom čase žalovaná vykonávala funkciu poslankyne NS SR, poslankyne VÚC a poslankyne mestského zastupiteľstva. Vystúpenie žalovanej bolo realizované ako poslankyne NR SR pred poslancami mestského zastupiteľstva, keď program rokovania bol schválený, avšak ešte predtým, ako sa pristúpilo k prerokovaniu jednotlivých bodov programu. Uvedené vyplýva zo Zápisnice z XXVI. Zasadnutia MZ v Humennom.

Žalobca tvrdil, že žalovaná zasiahla do jeho práv podľa § 19b OZ týmito jednotlivými výroky:

A - žalobca požiadal príslušný úrad práce o príspevok pre 470 zamestnancov, ktorí by mali pracovať 2 mesiace v režime na 65 %

B - o príspevok bolo požiadané pre všetkých zamestnancov navrhovateľa

C - u všetkých zamestnancov žalobcu hrozí riziko výpovede

D - žalobca nahlásil príslušnému úradu práce, že prepustí 470 zamestnancov, ak štát nezaplatí príspevok, o ktorý navrhovateľ žiada

E - žalobca má v úmysle prepustiť 470 svojich zamestnancov

F - „podnikatelia v parku Chemes sú nespokojní, lebo išla dole električka a oni majú vyššie teplo a majú vyšší chlad. A rozmýšľajú o tom, že aj Tytex, že odšťahuje svoje veci, aby F. sa odšťahoval do parku Myslina a Tytex sa celý presťahuje do Gutmanova, pretože nemajú najlepšie podmienky na podnikanie ... keďže išla dole elektrina, viem, že majú vysoký chlad a teplo. Čiže podmienky v tomto parku nie sú ideálne na príjem investorov“.

Odvolací súd z vykonaného dokazovania zistil, že žalované výroky boli žalovanou v jej prejave na adresu žalobcu prednesené nie jednotlivo, samostatne, ale ako súčasť vystúpenia žalovanej pred prerokovaním jednotlivých bodov programu. Žalovaná, podľa záznamu obsahujúceho plné znenie jej vystúpenia, hovorila spontánne, venovala sa niekoľkým témam v súvislosti so zamestnanosťou v priemyselnom parku. Sporné myšlienky, resp. namietané výroky boli uvedené v kontexte s ďalšími myšlienkami, informáciami, v priebehu celého prejavu. Žalovaná na obdobné problémy poukázala aj v nemocnici a vyzvala, aby na „budúce“ mestské zastupiteľstvo boli pozvaní aj zástupcovia Chemes, a.s., aby prednesené informácie vysvetlili.

Žalobca sa na mestskom zastupiteľstve nezúčastnil. V danom regióne patrí k veľkému zamestnávateľovi, mal vplyv aj na rozvoj tzv. Hnedého priemyselného parku a na tieto aktivity mal k dispozícii finančné prostriedky z verejných zdrojov.

Žalovaná pred prvoinštančným súdom uviedla, že jej vyjadrenie nebolo určené širokej verejnosti, jej cieľom bolo vyvolať na túto tému diskusiu.

Na mestskom zastupiteľstve boli prítomní zástupcovia miestnych médií, ktoré o prejavoch na zasadnutí informovali verejnosť.

V Humenskej televízii vyjadrenia žalovanej dementoval dňa 1.7.2010 Ing. Molnár, prezident spoločnosti Priemyselný park Chemes a informovali o tejto situácii aj celoštátne periodiká (napr. SME, Hospodárske noviny, TREND).

Počas konania nebolo ani tvrdené a ani preukázané, že žalobca ako právnická osoba nepožíva dobrú povesť. Platí preto zákonná prezumpcia poctivosti žalobcu.

Žalobca tvrdil, že žalovaná sa dopustila zásahu do jeho práva na dobrú povesť, pretože žalované výroky, ktoré sa týkajú žalobcu, sú nepravdivé, subjektívne, čo je spôsobilé odradiť potencionálnych investorov do priemyselného parku Chemes, ale aj existujúcich zmluvných partnerov.

Podľa § 19b ods. 2 OZ pri neoprávnenom použití názvu právnickej osoby sa možno domáhať na súde, aby sa neoprávnený užívateľ zdržal jeho užívania a odstránil závadný stav; možno sa tiež domáhať primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sa môže požadovať aj v peniazoch.

Podľa § 19b ods. 3 OZ ods. 2 platí primerane aj pre neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby.

14. Ochrana dobrej povesti právnickej osoby sa týka každého neoprávneného zásahu, bez ohľadu na to, či došlo len k ohrozeniu, alebo aj priamemu porušeniu dobrej povesti právnickej osoby. Zodpovednosť konajúceho subjektu (žalovanej) je objektívna bez ohľadu na zavinenie.

Žalobca sa domáhal ochrany dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods. 3 OZ. Podmienkou ochrany je, že právnická osoba požívala v čase zásahu „dobrú povesť“, teda všeobecne panujúci názor na činnosť žalobcu vytvorený osobami, ktoré so žalobcom prišli do kontaktu pri jeho správaní vo vzťahoch, ktorý tvorí predmet jeho činnosti.

V súlade so všeobecne uznávanou prezumpciou poctivosti konania subjektov práva sa predpokladá, že právnická osoba (žalobca) má dobrú povesť do tej doby, kým nie je vykonaný úspešne dôkaz opaku.

Dobrá povesť má právnická osoba od svojho vzniku po celú dobu trvania jej existencie. Ide o vyvrátenú domnienku, pričom dôkazné bremeno spočíva v povinnosti preukázať, že právnická osoba nemá dobrú povesť zaťažuje osobu, ktorá do povesti právnickej osoby mala zasiahnuť.

Na základe uvedeného preto platí prezumpcia dobrého mena právnickej osoby do tej doby, dokiaľ nie je vykonaný úspešne dôkaz opaku, ktorý zaťažuje žalovanú.

V priebehu prvoinštančného konania žalovaná netvrdila a ani nepreukázala, že žalobca ako právnická osoba kritérium dobrej povesti nepožíva. Ani v priebehu odvolacieho konania tieto okolnosti neboli tvrdené a ani preukázané, preto odvolací súd bol povinný vychádzať zo zákonnej prezumpcie poctivosti žalobcu a konštatovať splnenie prvého predpokladu pre skúmanie uplatneného nároku.

V obchodných vzťahoch nebolo zistené, že žalobca nepožíva dobrú povesť. Nebolo zistené, že by si neplnil svoje záväzky v čase zasadnutia mestského zastupiteľstva, riadne a včas.

15. Samotné zverejnenie nepravdivého údaja, dotýkajúceho sa povesti právnickej osoby zakladá spravidla zásah do dobrej povesti, avšak každé zverejnenie nepravdivých údajov (každý zásah) nemusí automaticky znamenať zásah podľa § 19b ods. 2 OZ. Ten je daný len vtedy, ak presiahol určitú prípustnú intenzitu do takej miery, ktorú už v demokratickej spoločnosti tolerovať nemožno.

V tejto súvislosti dovolací súd uviedol, že ak hoci aj súkromný podnikateľský subjekt, sa uchádza o poskytnutie verejných financií, tým momentom vstupuje do verejnej sféry a záujmu, v dôsledku čoho tu bude vždy záujem verejnosti na tom, aby zisťovala v rámci verejnej diskusie alebo inak, ako tieto peniaze budú použité, v akej výške, za akých okolností, aby sa dozvedela možné riziká (a pod.), či finančné prostriedky sú zverené spoľahlivému a zodpovednému subjektu.

16. Odvolací súd preto v zmysle § 19b ods. 3 OZ skúmal konkrétny zásah, ktorý mala žalovaná svojimi výroky spôsobiť a ktorý mal vplyv na tvrdenú stratu dobrej povesti žalobcu.

Žalovaná v čase tvrdeného zásahu do dobrej povesti žalobcu bola v pozícii verejnej osoby. Ako verejná osoba mala povinnosť zaujímať sa o veci verejné, zisťovať, poskytovať a šíriť informácie týkajúce sa záležitostí verejného záujmu, čo nepochybne vyplýva z jej postavenia (poslankyňa MZ, VÚC aj NR SR) a informovanosti o veciach verejného záujmu.

Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a realizovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Je nepochybné, že v danom prípade je nevyhnutné zaoberať sa nielen právom žalobcu na ochranu jeho dobrého mena (čl. 8 Dohovoru), ale aj právom žalovanej na slobodu prejavu ako poslankyne a političky (čl. 10 Dohovoru).

17. Podstatou celého sporu je stret slobody prejavu žalovanej a ochrana dobrej povesti právnickej osoby žalobcu.

Sloboda prejavu je podľa ESĽP jeden zo základných pilierov v demokratickej spoločnosti. Každý má právo vyjadrovať sa k verejným veciam, súčasne verejnosť má právo na informácie o verejných veciach. Sloboda prejavu v niektorých situáciách je obmedzovaná na základe opatrení, ktoré musia byť v súlade s demokratickým charakterom spoločnosti. V danom prípade ide o obmedzenie podľa § 19a OZ, kde právnickú osobu chráni zákon pred neoprávneným zásahom do jej dobrej povesti vo forme skutkových tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov.

Odvolačný súd vychádzajúc z uvedených zistení potom pomocou testu proporcionality vec posúdil a hodnotil kolíziu dvoch konkurujúcich práv, ktoré z nich má s ohľadom na uvedené okolnosti prednosť. Predmetom skúmania sú preto výroky, ktoré predniesla žalovaná na mestskom zastupiteľstve a týkali sa aktuálnych otázok zamestnanosti v meste Humenné. Jej cieľom bolo podnietiť, ako to sama uviedla, na túto tému diskusiu. V diskusnom prejave žalovaná informovala, ako otázku zamestnanosti riešil žalobca z pohľadu informácii, ktoré mala k dispozícii. Keďže žalobca uvedené informácie považuje za zásah podľa § 19b OZ, podal vo veci žalobu. Konflikt základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom spravodlivej rovnováhy.

Pri teste proporcionality oboch práv a pri posúdení ich konkurencie (nadriadenosť či podriadenosť práva) odvolací súd vychádzal z odpovedí na otázky O KOM, KTO, ČO, KDE, KEDY a AKO sa hovorilo.

KTO je objektom diskusie

Kritizovanou osobou v danom prípade je žalobca, súkromný podnikateľský subjekt. Žalobca je veľkým zamestnávateľom v regióne mesta Humenné. Prevádzkuje tzv. hnedý priemyselný park, v ktorom sú ďalšie podnikateľské subjekty, zamestnávateľa.

Nebolo preukázané, že žalobca nepožíva dobrú povest ako právnická osoba a že by si svoje záväzky voči obchodným subjektom neplnil riadne a včas. Pre účely svojich podnikateľských aktivít sa uchádzal o zdroje z verejných financií. Tým vstúpil do verejného priestoru, kde je nutné predpokladať zvýšený záujem o jeho aktivity aj v podnikateľskej sfére s cieľom kontrolovať takýto subjekt pri využívaní verejných prostriedkov, pri ich účelnom vynakladaní o kontrole, aby sa nezneužívali. Žalobca sa mestského zastupiteľstva nezúčastnil.

KTO diskutuje

Na mestskom zastupiteľstve o žalobcovi diskutovala žalovaná. Ako už bolo uvedené vyššie, ide o verejne a politicky angažovanú osobu, poslankyňu NR SR, VÚC a mestského zastupiteľstva. Zaujímala sa o veci verejné, najmä o zamestnanosť v humenskom regióne a získané informácie na príslušných fórach aj šírila. Ako bolo zistené z obsahu zápisnice o zasadnutí mestského zastupiteľstva, jej úmyslom bolo vyvolať o možnom prepúšťaní zamestnancov, prípadne aj v súvislosti s čerpaním verejných financií, diskusiu medzi poslancami mestského zastupiteľstva. Išlo o veci verejného záujmu, pretože v minulosti došlo k prepusteniu veľkého počtu zamestnancov a aj v tom čase bolo nahlásené hromadné prepúšťanie. Diskusný príspevok, ako to vyplýva zo zápisnice z MZ Humenné, predniesla v postavení poslankyne NR SR.

ČO je predmetom diskusie

Predmetom diskusie vo všeobecnosti bolo zvyšovanie nezamestnanosti v Humennom, návrh na zastavenie tohto trendu a využitie priemyselného parku. Spoločnosť žalobcu podľa vyjadrenia žalovanej, mala využiť verejné zdroje pre svojich zamestnancov (470), ktorých, ak budú poskytnuté financie (60 % platu) neprepustí a mienila zamestnať aj ďalších iných pracovníkov. Okrem toho boli prednesené návrhy na zvýšenie sezónnej zamestnanosti a výzva, aby sa na najbližšom mestskom zasadnutí k tejto situácii žalobca vyjadril. Prejav žalovanej v závere hodnotí obdobne aj situáciu v nemocnici (iný zamestnávateľ). Odvolací súd uvádza, že otázka zamestnanosti, prepúšťanie zo zamestnania, využívania verejných zdrojov, najmä jeho efektívnosť a zodpovednosť zamestnávateľov je legitímnou témou verejného záujmu. KDE bola diskusia vedená

Dôležitým kritériom pre skúmanie proporcionality zásahu z pohľadu slobody slova a práva na dobrú povesť právnickej osoby je aj okolnosť, kde mali sporné výroky žalovanej na adresu žalobcu odznieť. Diskusia žalovanej bola vedená na Mestskom zastupiteľstve Mesta Humenné, na riadnom rokovaní, po tom, čo bol schválený program rokovania. Ide o tzv. mestský parlament, kde práve téma zamestnanosti v regióne, resp. v meste, patrí na diskusiu, kde je možné prijať opatrenia, ktorými by sa zabránilo zvyšovaniu nepriaznivého trendu v nezamestnanosti.

Ako bolo zistené, diskusia, resp. vystúpenie žalovanej bolo realizované len pred mestskými poslancami, avšak za prítomnosti miestnych médií. Na vystúpenie poslankyne NR SR reagovali mestskí poslanci.

Následne na diskusiu reagoval G. F., prezident spoločnosti Priemyselný park Chemes tlačovou besedou v Humenskej televízii, kde dementoval vyjadrenie žalovanej.

Z „regionálneho priestoru“ téma zamestnanosti a využívania podpory štátu sa dostala do „celoslovenského priestoru“ uverejnením článkov v denníku SME, Hospodárske noviny a v týždenníku Trend.

KEDY bola vedená diskusia

Diskusia bola vedená dňa 23.6.2010, kedy podľa tvrdenia žalovanej, žalobca zamestnával zamestnancov bez toho, aby odpracovali riadne celý pracovný úväzok, ale len jeho časť (60 % - 65 %) a na podporu zamestnanosti dostávali finančné prostriedky od štátu. V tom čase dochádzalo k prepúšťaniu zamestnancov v iných spoločnostiach a niektorých mal zamestnať žalobca. Žalobca na druhej strane na úrade práce nahlásil hromadné prepúšťanie.

AKO boli informácie formulované

Žalovaná o téme informovala ešte pred prerokovaním jednotlivých bodov programu mestského zastupiteľstva. Jej vystúpenie neobsahovalo len separátne žalované výroky, ale predstavovalo súvislý prejav s uvádzaním rôznych navzájom súvisiacich informácií, v logickej súslednosti, kedy nasledujúce myšlienky priamo nadväzovali na predchádzajúce. Prejav žalovanej bol vystavaný do gradácie situácie u žalobcu, bol burcujúci, naliehavý aktuálnosťou témy, snahou o tom diskutovať. Ukončený bol zmierlivejším tónom s výzvou, aby na budúcom zasadnutí sa k tému vyjadril, okrem iného, aj žalobca.

18. Po odpovedi na uvedené otázky odvolací súd sa zaoberal jednotlivými žalovanými výrokmi žalovanej. Prvoinštančný súd všetky namietané výroky žalovanej posúdil ako hodnotiace úsudky.

Hodnotiaci úsudok je subjektívny postoj autora výrokov, ktorý nie je overiteľný. Aj napriek tomu takýto názor musí byť založený na pravdivých podkladoch, pretože nie je možné pri hodnotiacom úsudku vykonať dôkaz pravdy.

Skutkové tvrdenie je založené na zistiteľnej skutočnosti, preto je možné preukázať jeho pravdivosť. Pravdivá informácia nezasahuje do povesti právnickej osoby, pokiaľ nie je podaná skresľujúcim a difamujúcim spôsobom.

V každom prípade je potrebné vystúpenie žalovanej posudzovať ako celok, čo nakoniec uviedol aj zástupca žalobcu pred odvolacím súdom, nie len vybrané vety, resp. časti viet samostatne.

Výroky, ktoré sú predmetom žaloby, a to:

A - Žalobca požiadal príslušný úrad práce o príspevok pre 470 zamestnancov, ktorí by mali pracovať 2 mesiace v režime na 65 %

B - O príspevok bolo požiadané pre všetkých zamestnancov žalobcu

C - U všetkých zamestnancov žalobcu hrozí riziko výpovede

D - Žalobca nahlásil príslušnému úradu práce, že prepustí 470 zamestnancov, ak štát nezaplatí príspevok, o ktorý žalobca žiada

E - Žalobca má v úmysle prepustiť 470 svojich zamestnancov,

neboli vyslovené žalovanou samostatne tak, ako sú žalované, boli vyslovené vo vzájomných súvislostiach a v súvislosti s tým, že žalovaná žiadala, aby tieto okolnosti zástupca žalobcu na ďalšom mestskom zastupiteľstve vysvetlil. Ide teda o hypotézu, ktorej pravdivosť navrhuje na ďalšom zasadnutí overiť. Uvedené namietané výroky boli prednesené žalovanou v znení „... keď dnes požiadal 470 ľudí na 65 %, aby úrad práce zaplatil finančné prostriedky na dva mesiace Chemesu pre všetkých zamestnancov. Že tam hrozí riziko výpovede. Čiže ak je to pravda, lebo si myslím, že Chemes nemôže porušovať zákon, tak nahlásil, že 470 ľudí chce prepustiť, ak štát nezaplatí 60 % za dva mesiace...“.

Žalovaná vo vystúpení uviedla, že: „Prosila by som, aby Chemes, a.s., bola pozvaná na budúce mestské zastupiteľstvo, aby nám povedala, aké má plány, čo chystá...“ a ukončila to vetou: „To sú také návrhy, ktoré by sme chceli podať a veríme, že to, čo som možno povedala pesimisticky, že 470 ľudí požiadal Chemes na 60 %, možno to nie je pravda, možno pán podnikateľ nám povie, že je optimistická situácia, budem veľmi rada, ak v októbri prídu aj Chemes aj nemocnica, aby sme vedeli, čo sa v daných firmách deje.“.

Pri posudzovaní jednotlivých výrokov žalovanej, ako ich zažaloval žalobca, a po preukázaní reálne odznennej myšlienky žalovanou, vrátane výzvy na overenie týchto informácií prednesené niekoľkokrát žalovanou, je možné stotožniť sa so závermi prvoinštančného súdu o tom, že v tejto časti uplatneného nároku žalobcom sa nejedná o zásah do jeho práv skutkovými tvrdeniami, ale hodnotiacimi úsudkami, pričom žalovaná čerpala z ústnych informácií riaditeľa úradu práce.

Podklady pre prezentovanie hodnotiaceho úsudku žalovaná nemala správne, pretože, ako vyplýva z dokazovania, žalobca nezamestnával 470 ľudí, všetci neboli na režime práce 60 %, ale bolo ich len 138. Žalovaná správnosť svojich informácií, ktoré následne vo forme hodnotiaceho úsudku predniesla pred poslancami mestského zastupiteľstva, nepreukázala.

V celkovom kontexte však prednesené informácie boli natoľko dôležité, vážne, aktuálne, že ich prednesenie, hoci aj s nie presnými číselnými údajmi, sledujúc rozpútanie verejnej diskusie na danú tému, bolo dôležité.

Dôležitosť cieľa, ktorý sledovala žalovaná, upozornenie na otázku nezamestnanosti, využívanie verejných financií, je dostatočne dôležitý aj na prípadné ospravedlnenie zásahu do dobrého mena právnickej osoby žalobcu.

Vzhľadom na obsah prednesu žalovanej a s poukazom na okolnosti, za ktorých bol realizovaný, odvolací súd nezistil, že by zásah žalovanej bol natoľko intenzívny, že by bolo potrebné ho vyhodnotiť ako nešetrný.

19. Na základe uvedeného potom nebolo možné zachovať oba práva, právo na slobodu prejavu a právo na ochranu dobrej povesti, popri sebe. Pre presné a jednoznačné určenie nadradenosti či podradenosti týchto dvoch konkurenčných práv je potrebné vychádzať z tzv. Alexyho vážiacej formuly (viď bod 38 Nálezu ÚS SR č.k. II.ÚS 152/08-52 z 15.12.2009). Táto formula pracuje s trojstupňovou stupnicou hodnôt: 1) nízka, 2) stredná a 3) podstatná. Intenzita zásahu do jedného základného práva sa pomeruje s mierou uspokojiteľnosti druhého práva v kolízii, pričom intenzita zásahu a miera uspokojenia nadobúdajú jednu z uvedených hodnôt (nízka, stredná, podstatná).

Keďže tvrdené výroky neboli prednesené samostatne tak, ako sú žalované, ale v jednom diskusnom celku, ktorý bol súčasťou dlhšieho prejavu žalovanej k dôležitej téme, miera uspokojiteľnosti práva žalobcu na ochranu dobrej povesti právnickej osoby aj s už uvedenými číselnými nepresnosťami je „nízka“, maximálne blížiac sa hodnote „stredná“.

Intenzita uspokojiteľnosti práva na slobodu prejavu je „podstatná“, pretože išlo o prejav verejnej osoby, ktorá sa zaujímala o veci verejného záujmu a jej povinnosťou bolo zisťovať, poskytovať a šíriť informácie týkajúce sa záležitostí verejného záujmu. Takéto konanie žalovanej je súčasťou demokratickej diskusie. V opačnom prípade by sa mohlo stať, že by bolo zabránené v slobodnej diskusii v danej téme.

20. Preto odvolací súd dospel k záveru, že v konkurencii dvoch práv jednoznačne je potrebné poskytnúť ochranu práva na slobodu prejavu pred právom na ochranu dobrej povesti žalobcu.

21. Odvolací súd už v tomto rozhodnutí skonštatoval, že namietaný výrok, ktorý žalobca v žalobe označil ako hodnotiaci úsudok „Podnikatelia v Parku Chemes sú nespokojní, lebo išla dole elektrina a oni majú vyššie teplo a majú vyšší chlad. A rozmýšľajú o tom, ako aj Tytex, že odsťahuje svoje veci, aby F. sa odsťahoval do parku Myslina a Tytex sa celý presťahuje do Gumanova, pretože nemajú najlepšie podmienky na podnikanie..., keď išla dole elektrina. Viem, že majú vysoký chlad a teplo, čiže podmienky v tomto parku nie sú ideálne na príjem investorov.“ v žalovanom znení neodsznel.

Čiastočne niektoré sekvencie tohto výroku sú obsahom prejavu žalovanej v rôznych častiach prednesených súvislostí. Preto pre spornú existenciu tejto časti uplatneného nároku odvolací súd nepovažuje dôvodné tomuto výroku sa ďalej venovať a žalobcovi poskytnúť ochranu. Žalobca tvrdené porušenie práva nepreukázal, pretože výrok tak, ako ho označil žalobca, samostatne vôbec neodsznel.

22. Preto odvolací súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu ako celok nie je dôvodná a rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako správny potvrdil.

23. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 453 ods. 3 CSP a § 255 ods. 1 CSP s použitím § 262 ods. 1, 2 CSP.

24. V odvolacom konaní bola žalovaná úspešnou stranou sporu, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalobcovi.

O výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

25. Vo veci boli podané dve dovolania. Prvé dovolanie podala žalovaná a dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu (sp. zn. 17Co 13/2017) zrušil v konaní sp. zn. 1Cdo 144/2018.

Druhé dovolanie podal žalobca a dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu (sp. zn. 17Co/56/2019) v konaní 1Cdo 215/2021 zrušil.

Preto o trovách dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 453 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Obe sporové strany boli v dovolacom konaní úspešné v rovnakej miere, preto bolo rozhodnuté, že v dovolacích konaniach žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

17Co/84/2022

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).